

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirde-
tésnél olcsóbb. Nyiltér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Pályaválasztás.

rről a thémáról soha nem lehet eleget írni és beszélni; mert egyrészt minden iskolai év kezdetén számosan vannak a pályaválasztók, másrészt pedig még mindig igen sűrűn, sőt most már tömegesen találkozhatni a társadalomban oly egyénekkel, a kik helytelen fölfogásból, vagy terdes rábeszéléseknek enged-

ve, választják pályájukat.

Mióta a tudományos- és szakiskolák az alkotmányosság első éveiben elszaporodni kezdtek: velük arányos hőmpölygő áramlat leptel el, tanulók alakjában, azoknak padjait. Minden épkez-láb ember, a kinek csak némi fogalma van a tudás előnyeiről, s az értelmiségi foglalkozásnak becséről: mind tudományos iskolába tereli a fiát, ha odavaló, ha nem.

Nem gondolják meg, hogy a mai viszonyok között egy gyermek taníttatása oly sok pénzbe kerül, hogy azt az összeget, ha csaknem nagyon könnyen telik, vagy a remények nem bizatatók, már gazdasági szempontból sem érdemes elpocsékolni.

Sok szegényebb családátya nagyot hibáz, midőn gyermekének szebb jövőt biztosítandó, a saját szájától húzza el a falatot, csak hogy neki könyvet, írószert és tandíjt szerezhesen, illetőleg fizethessen. A gyermek elnyavalog három négy esztendeig a gimnázium négy fala közt; a mi ismeretet annyi idő alatt szerez, az részint befejezetlen, mert a gimnázium csak elvégezve nyújt felsőbb műveltséghez kellő ismereteket; részint pedig kevésbé értékes az illetőre nézve, mert praktikus pályán legfőbb studiumának nem veheti hasznát. Ha még ezen apróbb károk mellett olyanok volnának társadalmi viszonyaink, hogy az értelmiséget a modorban és társalgásban mutatkozó értelem szerint mérnék, hát se baj lenne; azonban ami sajátságos elfogultságunk szerint, az iparos, vagy kereskedői pálya a való jelentőségénél alább becsültetik, s száz apa közül kilencven azt gondolja — ha mondani nem meri is fentsozóval — hogy inkább legyen a fia akármilyen iri-piri kis hivatalnok, mint iparos vagy kereskedő. Pedig ha tudná, hogy a mai drága világban, milyen annak az írgyelt kishivatalnoknak a sorsa, hát bizonyára jobbat kívánna saját gyermekének. Hat-nyolcszáz forintot — a mi pedig még nem a legkisebb hivatalnoki javadalom — megkeres és megszolgál minden valamirevaló iparos és kisbaltos; sőt ha valaki egy kedveltebb iparágat annyi ideig és annyi munkával tanulmányoz, mint a mennyi a nevezett kishivatalnok elnyeréséhez időben és törekvésben megkivántatik: biztosan mondhatni, hogy az illető anyagilag sokkal többre viheti vala.

Azért lehetetlen nem csodálkozni azon szülőkön, a kik az intelligens pályák iránti túlságos méltánylatból, vagy tájékozottság hiányában, mindent elkövetnek, hogy gyermekük deákiskolákat végezhesen. Számos esetet tudunk, midőn szegény, elesett mesteremberek, egyszerű parasztok, vagy kisbáren tengődő hivataloszlók erőnek-erejével gimnáziumba tuszkolják gyermekeiket, fizetik értük a nagy tandíjat, költenek könyvre, ruhára, stb. És mi az ilyenek háromnegyed részének sorsa?

Következtetést vonva az újkor társadalmi alapvető tudományából, a statisztikából, az, hogy háromnegyed részük elbukik; a másik egy negyed rész, ha átúszik is a középiskolán, nem képes neki menni az egyetemi kurzusoknak s így megint csak oda kerül a nagyobb része, a hová a 4-5-ik iskolából megugrott társai: valami prókatori asztalhoz 15-25 frtért élethossziglan körmöltni, vagy hogy még ez is lehessen, előbb rendszerint másolni pár évig ingyen, valamelyik köziródban.

Ha a szülők összerakosgatják azt a kis pénzcsékét, melyen gyermeküket így félig-meddig kitaníttatják és midőn az ipar valamely ágában begyakorolja magát, akkor oda adnak neki azt a tőkészkét egyszerre: hát sokkal különb életmódot biztosítanak a jövőjükre, mint a céltalan iskolázattással.

Azt a gyakran hallható mentséget, hogy 3-4-ik iskolán túl a fiú annál jobb iparos lesz, megcáfolja a valóság annyiban, hogy aki nálunk három osztályt akárhogy is legyűrt, az egyuttal jogot vél formálhatni ösztövére bizonyítványából a kézimunka iránti undorra. Vagy mi mást igazol azon hajmeresztő jelenség, hogy minden irodában hármásával gunnyasztanak az efféle ingyen-diurnisták, lesben várván 3-4 évig egy-egy megüresedhető díjnokságra, hogy aztán holtuk napjáig azok maradjanak?

Ne gondolja senki, hogy csak a szegény embereket tartjuk ilyen jó tanácsokkal, habár nem tagadjuk, hogy a prédika nagy részben kiválólag nekik van szánva. Ők nehezen keresik a krajcárt; hát nézzék meg jól, hová teszik. Ők keveset adhatnak gyermekeiknek; hát adjanak azt és olyat, amiből tisztességesen és biztosan megélhetnek, sőt kifejthető szorgalmukhoz és szerencsésükhöz képest még viszonylagos jólétre is vergődhetnek. De még azért is szólunk inkább a szorultabb osztályú szülőkhez, mert nekik rendszeren a jó Isten az egyetlen pártfogójuk; pedig hát manapság protekciónélkül nem sokat várhat még a jobb tehetség sem. Ez lehet sajnós, de így van. Továbbá még azért is mérjük éppen a szegényebbeknek a tanácsot, mert ők legkevésbé vannak azon helyzetben, hogy gyermekeiknek észbeli képességét, szellemi foglalkozását alkalmas voítát alaposan megítélhetnék; sőt nálunk nagyon gyakori, hogy a gyermekben mutatkozó elevenességből vagy beszédes ajakról már a hivatottságot szeretik leolvasni. Végül a szegény fiú, ha tehetségtelen s mégis tanulónak megy, némileg provokálja a szigorúbb bánásmódot azzal, hogy kvázi jelentkezik, mint egy felsőbb társadalmi osztály aspiránsa; a mi pedig nehezen fog neki a föltétel szerint sikerülni s akkor proletárnak marad embertársai nyakán; míg a gazdagabb mindig lehet valami, ha más nem, hát a vidékünkön annyira kedvelt »magánzó«

De a módosabb szülők is tapintatosabbak tartoznak lenni gyermekeik iskoláztatásában. Ha fiaik közül a szellemi munka iránt kevésbé fogékonyak, az ő jó családi nevüket, összekötéseiket, külső megjelenési ügyességüket a gyár-ipar, vegyészeti vagy nagyobb kereskedelem terén próbálnák érvényesíteni: akkor bizonyára sok esetben könnyen s hamar megdupláznák örökségük tőkét, míg így azt rendszerint fölemésztik. Különbben is már régen vége van annak a balhitnek, hogy csak a prókátor és szolgabíró bír külső tekintélyvel; bizony a nagy városok arravaló kereskedői befolyás és közbecsülés dolgában sem cserélnek egy könnyen mindenkivel. És ma már nem annyira az állás ad becsületet az embernek, mint az egyén az állásnak. Minden pálya előtt nyitva van a közbecsülés, a dicsőség útja, csak világos fej, emberi szív és tiszta kéz kell hozzá. Akit még a vagyoni állás is emel, annak csak ki kell nyújtania kezét a kormányrudért és akkora hajót vezethet, amekkorát elbir . . . vagyis szerepelhet tetszése szerinti körben.

Az u. n intelligentiának a gymnasiumokhoz való viszonyát nem bolygatjuk, mert azok érzik, kell, hogy érezzék, melyik gyermekkel mi volna a helyes próba; érzik még akkor is, ha tudva nem tetszik. Idézzék emlékezetükbe, mennyi küzdés, türelem és futkosás után nyerték el állásukat s mégis milyen kevés kényelmet enged az nekik; minő kevés előnyt nyújt azokhoz a nagy igényekhez képest, melyeket irántuk egyre fokozottabb mértékben támaszt a társadalom.

Szóval minden szülő szívlelje meg, midőn gyermekét tudományos iskolába adja, hogy a

sovány keresletnek s kövér kínálatnak a mai nagy versenyében nem lesz életrevaló, hacsak jó fölfogás és ernyedetlen tanulási kedv nem mutatkozik benne.

Pedig a szülő gyermekének és önmagának egyaránt tartozik azzal, hogy úgy válassza meg a pályát, amint azt a magzatnak egyéni képességei a földi boldogulás lehetőségére tekintettel, kijelölik.

Hirek.

Ő Felségének Aradon való tartózkodása alatt f. hó 31-én a minoriták templomában dr. Haynald Lajos bibornok-érsek fényes segédlettel misét mond, melyen a király is jelen lesz.

Ribiczey Ádám, a m. kir. pénzügyminiszter által, a zombori kir. illetéki szabási hivatal főnökévé lett kinevezve.

Ujhelyi István a nagyszalontai adóhivatali ellenőr a zentai, Malik Vilmos bajai adóh. ellenőr az ó-becsei kir. adóhivatalhoz adótárnokká lett előléptetve.

Malik Vilmos, bajai III. oszt. adóhivatali ellenőr, az ó-becsei adóhivatalhoz III. oszt. adótárnokká nevezetett ki.

Bajan f. évi szeptember hó 21-én lesz Tóth Kálmán szülőházának emléktáblával való megjelölése. Az ünnepély sorrendje következőleg állapított meg: 1. A vendégek fogadtatása a gőzhajó állomásnál. 2. A közönség reggel 9 órakor a város közgyűlési termében gyülekezik, hol a polgármester megnyitó beszédet mond. 3. Emlébeszéd Tóth Kálmán felett, tartja dr. Ferenczy József. 4. Kivonulás Tóth Kálmán szülőházához; itt a dalárda nyitja meg az ünnepélyt a Hymnus eléneklésével; utána Vadnay Károly tart beszédet mely alatt az emléktábla lelepleztetik; majd következik az ünnepi óda elszavalása Komócsy József által, és végül a dalárda éneki a szózatot. 5. Délben 1 órakor dí-zebéd a lövészkertben. 6. Este 7 órakor hangverseny a „Bárány“ szálloda termében; utána táncvigalom.

Gyászhir. Fehér Józsefné szül. Auer Izabella megtört szívvel jelenti forrón szeretett férjének Fehér József köz- és váltó ügyvédnek f. évi augusztus hó 19-én este 8 órakor, életének 34., boldog házasságának 10. évében történt gyászos kimúltát. A felejtéhetetlen kedves halottat gyászba borult neje kivül siratják: gyermekei József, Piroška és Izabella a pótolhatlan édes apát; idősb Fehér József szeretett fiát; Auer Ferenc és neje Türr Borbála szeretett vejüket; Fehér Ferenc, Fehér Anna férj. Brunner Jánosné gyermekeivel, szeretett fivérüket; Auer Ferenc és neje Ragitta Julia, Auer Krisztina és férje S. Gschösser Lajos, Auer József és neje Frei Mária, szeretett sógorukat; továbbá számos nagybátyja, nagynénje, unoka testvére, rokonai és barátai. A kedves elhunytanak földi maradványai folyó évi augusztus hó 21-én, esütörtökön délelőtti 10 órakor fognak a helybeli sírkertbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat f. hó 21-én reggeli 7-édfél órakor fog a helybeli róm. kat. templomban megtartatni. O-Kanizsa, 1884. évi augusztus hó 20-án. Áldás és béke lebegjen hamvai felett.

Zentán a szent Istvánnapi ünnepély alkalmával Szekfü György főjegyző az iparoszázóló keresztanyjának férje, ugyszintén Guelminó Alajos, az egyesült ipartársulat elnöke egyenkint 2-2 általános takarékpénztári részvényt, 210-210 forint értékben ajánlottak fel az ipartanulók ösztöndíjára alapítványul.

Telepítési ügy. A kovily-grahovai volt kinestári birtokon a házhelyek kisorsolása f. é. aug. 29-én ejtve meg, felhivatnak az összes települők, hogy okmányaikkal ellátva, a helyszínén megjelenjenek. Dörner v. elnök. — Tudtunkkal 209 házhely lesz kisorolva, a kisorsolás ünnepélylyel lesz egybekötve és Schmansz Endre megyei alispán, Dr Nagy Kálmán titeli szolgabíró, Dörner Márton telepítési elnök és egy törvsz. bíró jelenlétében történend.

A f. hó 16-án megtartott iskolaszéki gyűlésen három állás töltetett be, egy városi és két tanyai. A városi állomásra Soltész József, tanyai állomásokra Kiss Pál, Tóth József választattak meg.

Hymen. Vujevich Zakár tekintélyes ügyvéd és földbirtokos leányát Ilona kisasszonyt f. hó 23-án eljegyezte nánási Oláh József szabócsmegeyi földbirtokos. — Vuits Sándor zentai városi tanácsnok eljegyezte néhai Vuits Szvetozár adai ügyvédnek szép és művelt leányát, Mariska kisasszonyt. — Szabadkán Törley Gyula földbirtokos eljegyezte Karner Etelka kisasszonyt Karner János földbirtokos és városi bizottsági tag kedves szép leányát.

A bajmoki szerelmi drámának egyik részese: Tóth Julcsa életben marad, a löseb már egészen behegedt és a leány jól érzi magát s még most sem tudja, hogy kedvese Repka Dénes a lövés következtében elhunyt.

Oblath Géza szabadkai lakos nevét „Fehérvári“ ra változtatta.

Szabadka város 64000 db első osztályú zsindegy és 700 db lécszállító iránt szept. 2-án, 75 méter ház iránt pedig szept. 1-én, végre a városi szegényház és rendőrfoglyok részére 1884 évben szállítandó élelmiszerek iránt, szept. 8-án 10% bántópenz mellett, árlejtést fog tartani.

Sóti J. ókanizsai lakos megjárta a szent István napi budapesti búcsút, de nem Budapesten, hanem — Palicson. Augusztus 19-én délelőtt Horgosra utazott s onnan elindult a vonaton Budapest felé. A nap melegen sütött, megszomjazott és Palicson jónak látta kiszállani egy kis hűtött italt. Vízner bácsi bora nagyon jó hideg volt, Sótinak pedig nagyon melege volt. Hűtötte magát jó ideig, úgy, hogy este felé elvonult a bokrok közé és csak szept. István nap délelőtt ébredt fel a mikor a búcsújárók Budapesten már átutazásukat is elvégezték. Keservében beült a kis korcsmába és ebédelt, aztán bekeveredett a vendégek közé s várta az esti 10 órai vonatot, hogy haza utazzék. El is indult, de sehogyan sem tudott az indóházig jutni, mert elnyomta az álom és ismét Palicson virradt. Végre 21-én este kevesebbet ivott és kiment az indóházhoz várakozni. Várakozott egy padon és átgondolva a két napi „búcsújárás” — szépen elszenderült s csak akkor ébredt fel, mikor a vonat a pályaudvarba érkezett. Gyorsan rohant a pénztárhoz, jegyet kér Horgosra, fizetni akar, — nincs a tárcsa. Fejéhez kap, akkor veszi észre, hogy hajdon föl van, kalapja is hiányzik. Szegény Sótinak ellopták tárcáját, melyben még 40 frt 50 kr. volt és elvitték kalapját is. Ismét Palicson kellett maradnia. Augusztus 22-én pénzt kereste, de hiába, s valahára aug. 23-án reggel kapott egy kis utiköltséget és kalapot, melylyel aztán szerencsésen (?) el is utazhatott. Hogy miként beszéli el a budapesti szent István napi búcsút övének, azt nehéz volna meghatározni. (Szab)

Az országos iparegyesület gróf Zichy Jenő adományából 600 frtot küldött Szabadka városának, hogy az ott alakítandó szövőiskola számára szövőszékeket vásároljanak. — A szabadkai törvényhatóság hozzájárulása folytán Szabadkán legközelebb szövőiskola létesül és ennek berendezésére szolgál a főnebbi adomány. A délmagyarországi szövőipar fejlesztésére e szakiskola nagy befolyást gyakorolhat.

A katymári ujonan épült díszes Vodica-kápolna ünnepélyes felszentelése Kisasszony-napján, vagyis szeptember hó 8-án történik, amikor nagyszerű előkészületek tétetnek.

Hrabovszki Balázs 5 kiskorú gyermek atyja s helybeli kőműves folyó hó 19-én az esti órákban a Ferenc-csatornába ölte magát. A parton hátrahagyott ruhái vezettek nyomra és hulláját hosszabb keresés után ki is fogták.

Babity Lyuba pívncai lakos 3187 frtra becsült ingatlanát szept. hó 12-én elárvereztetnek.

Kvassayné Kun Melanie asszony, a tehetséges fiatal írónő, — mint színtérszűrt halljuk — pár nap óta súlyosan beteg. Allapotát környezete már oly aggasztónak tartotta, hogy Bécsből hozattak orvost hozzá. A család nagyszámú tisztelői bizonyára megdöbbenéssel fogadják e szomorú hírt.

Közsegbírói salomoni jogszolgáltatás. Az „Ügyvédek Lapja” beszéli: Péter bepanaszolta Pált a községábránál, mert betörte ablakát és kéri ennek árán elmarasztalni. Pál ezt tagadván, Péter bizonyítékainak előterjesztésére utasítatik. Péter a falusi zsidó korcsmárosra hivatkozik, ki az ablakbeverés jelenetnek tanuja volt. A zsidó korcsmáros kihallgatván, előadja, hogy éppen Péter háza előtt állott, amint Pál kövel bedobta az ablakát, sőt kevés hija volt, hogy a ké a tanu fejét be nem zúzta, ami bizonyára megtörténik vala, ha gyorsan le nem hajolt volna. Ezek után a községbírói ítélt amint következik: Az ablak árát a tanu köteles megfizetni, ő lévén oka annak, hogy az betört, amennyiben, ha tanu le nem hajol, a kö az ablakba nem röpült volna.

Bacs-Bodrogh megye (11,079 n. klm. lakosság száma 661,153) takarékpénztári betéte — mint az Mihók Sándornak „Magyarország megyékben” című munkájából kitétnik — 1883. év végén 15 729,955 frt volt. E tekintetben Bacs-Bodrogh megye a harmadik. Pestmegye az első 103,318,045 frt és Pozsonymegye a második 19,249,520 frt betéttel.

A szabadka-bajai vonal részére szükséges felépítményi anyagok nem Szabadkára — mint ez a m. kir. államvasutak által első ízben kibocsátott hirdetményben jelezve volt — hanem a kapcsoló szerek és váltók felerészben a Budapest dunaparti pályaudvarba, felerészben pedig bérmentve Szabadkára, a talpfák és váltótalpfák pedig felerészben Baján a dunapartira, s felerészben bérmentve Szabadkára ajánlandók.

Czernyakov Vukov újvidéki illetőségű péklegényt kedvese, Lakatos Kata nevű cigányasszony, szerelem féltés miatt revolverrel egyik nemes militicsi-utcai kúrta korcsmában megölte és megsebezte. A tragédia fűhősei közül egyik a kórházban, a másik a börtönben várja a további fejleményeket.

Menetrend a Tiszán. A dunagőzhajózási társaság hajói 1884. évi augusztus hó 12-étől a további intézkedésig következő menetrend szerint fognak a Tiszán közlekedni: Lefelé. T. Örvényről Szeged-Titelre: kedden, pénteken és vasárnap reggeli 6 órakor. Szolnokról Szeged-Titelre: szerdán, szombaton és hétfőn reggeli 5 órakor. Erkezik Szegedre: szerdán, szombaton és hétfőn délután. Szegedről-Titelre: vasárnap, kedden, csütörtökön és pénteken reggeli 6 órakor. Szegedről Zimonyra: vasárnap és csütörtökön reggeli 6 órakor. Fölfelé. Zimonyról Szegedre: hétfőn és pénteken este 8 órakor, vasárnap és szerdán este 10 órakor. Új-Becséről Szegedre: hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton reggel 4 órakor. Erkezik Szegedre: hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Szegedről Szolnok-T. Örvényre: vasárnap, szerdán és pénteken reggeli 5 órakor. Szentseről Szolnok-T. Örvényre: vasárnap, szerdán és pénteken reggeli 10 óra előtt nem. Szolnokról T. Örvényre: hétfőn, csütörtökön és szombaton reggel 5 órakor. A kedden és pénteken Szegedről lefelé menő személyszállító hajók Titelről egyenesen Újvidékre közlekednek és onnét esti 7 óra előtt nem térnek vissza Titelbe. A kedden és szombaton Budapestről lefelé menő és a szerdán és vasárnap Zimonyról fölfelé menő pósthajók Zalánkeménél a Szeged felé közlekedő hajók vegyes szolgálatot végeznek.

Halálozás. Fájdalomtört szívvel jelentik alulírottak feledhetlen szeretett nő, illetve anyjuk, nővérük, napjuk, sógornőjük és nagyanyjuk Roth szül. Roth Rozáliának f. évi aug. 19-én délután 6 órakor élté 57-ik, boldog házassága 38 ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 21-én d. u. 5 órakor fognak a helybeli izr. sírkertben örök nyugalomra tétetni. B.-Almás, 1884. évi augusztus 20-án. Férje: Roth Ignác. Gyermekai: Mosin, Teri, Adolf, Mari, Lajos, Bertha, Nándor, Miksa. Nővérei: Jozefa férj. Manheim, Netti férj. Lufschütz. Vejei: Dr. Sági Samu, Sági Gyula, Heisler Mór, dr. Bányai Miksa. Menyje: Hermin szül. Lövenstein. Sógornői: Beck Mór, Manheim Fülöp, Lufschütz Károly, Roth Ferdinand, Roth Vilmos. Sógornői: Beck Jozefa szül. Roth, Roth Johanna szül. Weisz, Roth Rózsa szül. Schöffner. Unokái: Sági Eszti, Bányai Aranka, Roth Pál. Béke lengjen hamvai felett!

Tanítógyűlés Béregben. Folyó hó 21-én tartották meg a csataaljai esperesi-kerület tanítói évi gyűlést Béregben. Jelen voltak a kerületi esperesen kívül többben és a tanítók kettő-három kivételével mind. Vendégeikül szerepeltek a gyűlésen: Budanovics József, béregi jegyző Béla fiával Szakmárról, Pencz Adám, garai jegyző, Grosser Lajos, béregi segédjegyző és Alföldy nyug. megyei csendbiztos. Elnöki esperes a gyűlést megnyitó beszédében hangsúlyozta a jó viszony szükségességét, úgy a lelkesek és tanítók, valamint maguk a tanítók között; és a tanítás egyöntetűsége végett a módszertani értekezleteket, melyeket az iskolai igazgató és a tanítók időszakonként tartanak. A megnyitó beszéd után Tóth Márton kerületi jegyző helyébe, kinek 12 évi működéséért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott, Burányi dautovai tanító választott meg, ki elfogadván a jegyzői tisztelet, felolvasta a tavalyi gyűlés jegyzőkönyvét és a főtanfelügyelő leiratát, mely úgy a gyűlés menetéről, mint több tanító kidolgozott tételéről dicséretes szót, míg egyes tanítók beadott dolgozatait, mind tárgyilag, mind alakilag hiányosaknak tünteti fel. Ezután esperes úr a tankerületi iskolátogatás azon megjegyzésére figyelmezteti a tanító urakat, hogy a legtöbb iskolában a tanító nem jegyzi be a naplóba az óránki tananyagot. Ezt részünkről is megrovanónak tartjuk; mivel ezen eljárás a közép-iskolákban is felette célirányosnak bizonyult be, már csak azon tekintetből is, hogy ez által a tanár vagy tanító mintegy önmagát ellenőrzi és ösztökéli, hogy az előírt tananyagot elvégezze. Most következett a gyűlés legérdekesebb pontja: a feladott és a tanítók által kidolgozott tételek felolvasása. Ez a tanítói gyűléseken az értelmiség versenye. Az első tétel a következő: „Valjon az oktatás tárgyi és alakai céljának minél biztosabb elérésére mely olvasókönyvek használhatók nagyobb sikerrel, azok-e, melyekben a közhasznú ismeret szakma szerint (külön-külön csoportba foglalva a földrajz, történelem, természetrajz stb.) vagy pedig azok, melyekben a mondott ismeretek a központosított tanmenet szerint a földrajzra, mint alapismeretre tekintve, adatnak elő? A megokolásnál az ide vonatkozó tanítási elvek különös figyelemre lesznek méltatandók.” A felolvasók két erős eszmecsereket keltett Burányi és Penninger tanítók dolgozata; e kettő úgy látszik a csalátljai kerület tanítóinak krémeje. Mindkettő dolgozatának volt ak pártolói. Mi is kimondjuk bírálatunkat. Burányi dolgozatában nagy olvasottságot árult el, vagyis hogy szorgalommal lapozgatva e módszertanokat, az azokban foglalt tanítási elvekhez hű elméletben megokolva a központosított tanmenet célszerűségét. Penninger meg saját én-jének tapasztalásából, az olvasókönyvet mintegy kezében tartva, ismeretes olvasmányokkal illusztrálva, — kézzelfoghatólag bizonyítja a földrajzra, mint alapismeretre feltett tanmenet célszerűségét. Burányi dolgozata megfelelőbb a tétel betűinek, Penninger dolgozata meggyőzőbb, tekintve a feladvány célját. A második tétel gyakorlati tanítás volt. Itt Bugyáki béregi tanító tünt ki egy sokac gyermek magyar feleletei által. A gyűlés végeztével esperes úr köszönetet mondott a vendég uraknak érdeklődésükért a tanügy iránt, köszönetet az egyházi és világi tanfőnököknek szíves közreműködésükért és kölcsönös szeretet- és tiszteltet buzdítván őket, a gyűlést bezárta. Mi e sorok írója rendkívül nagy horderőt tulajdonítunk az ily tanítói gyűléseknek: a tanítók ismeretkőre tágul, a kölcsönös viszony a tanfőnökök közt bensőbb lesz, a laikusokban érdeklődést keltenek a tanügy iránt, miáltal a tanügy fontosságáról való öntudat napról-napra jobban felébred. Béreg a gyűlés napján mind a templomban, mind künn ünnepi szint öltött. Gyűlés után Bugyáki helybeli tanító úrnál társaság volt, melyen a magyar fűszer, a jókedv és felköszöntés nem hiányzott. r. l.

Az Újvidéki megartott tanítógyűlés alkalmából, augusztus 25-én az Erzsébet szállóban hangverseny tartott a következő műsorozattal: 1. „Magyar népdalok,” énekelte a zenta-kerületi egylet. 2. „Az orvvadász,” Tomasovicstól, solo énekelte Bachmann Antal. 3. „Három a daru” Tompától, szavaltá Harsányi János, zentai tanító. 4. „Isten tisztelete a természetben,” női négyes Schuberttől, énekeltek Helvey, Groszinger, Hlavács és Tóth kisasszonyok, Petrik Ferenc zongorakísérete mellett. 5. a) Mozart Adagio-ja, b) Székely Rhapsodiája; zongorán előadta Kailbach Anna kisasszony. 6. „Holló” Allan Etgar-tól, előadta Czene Győző, zentai igazgató. 7. „A kürtös” Proch férkára; énekelte az újvidék-kerületi egylet. A hangversenyt táncfűzerke követte.

Uj cégek. Löbl Mátyás gabonakereskedési és bizományi üzlet tulajdonos Ó-Becsén, bejegyeztetett az újvidéki kir. törvényszéknél 1884. május hó 26-án. — Uj Jupalankai előlegzési egylet mint szövözetet, új igazgatósága bej. az újvidéki kir. trvszéknél ápril 22. — Gajdobrai I. előlegzési egylet mint szövözetet, új igazgatósága bej. az újvidéki kir. trvszéknél május 12. — Petrováci öngéjyző pénztár-egylet, új igazgatóság tagjai bej. az újvidéki kir. trvszéknél ápril 22.

A magyarországi közsegi és körjegyzők országos központi egylete szept. hó 17-én délelőtt 9 órakor Budapesten a megyeház nagytermében tartja évi rendes közgyűlést. E közgyűlésre a megyei jegyzői egyletek mint rendes tagok, az egyleti elnökök utján,

nemkülönbén a pártoló tagok, a következő megjegyzésekkel hivatnak meg. I. Az országos központi jegyzői egylet rendes tagjait képező megyei jegyzői egyletek küldöttei megbízó leveleiket avagy a kiküldésre vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatokat a közgyűlést megelőző napon Budapesten, az újvilág-utcai „Arany sas” című szállodában székelő országos központi egyleti főjegyzőnél okvetlenül mutassák be. II. Minthogy az eddig évenként élvezett mérsékelt áru menetjegyek kinyerése iránt a vasuti és gőzhajózási társulatok igazgatóságainál az elnökség által a mai napon a lépések megtétettek, felhivatnak a megyei jegyzői egyletek elnökei s általuk a küldöttek, valamint a pártoló tagok, mikép az évi szept. hó 5-ig a központi egyleti főjegyzőhöz arról, hogy a közgyűlésen megjelenni szándékozik mely vaspálya vagy vaspályák, avagy gőzhajózási közlekedési vonalakat kívánják igénybe venni, szóval arról, hogy hány darab ilyen mérsékelt áru menetjegyre jogosító igazolványra leendő szükségük — okvetlenül jelentést tegyenek, hogy a veendő jelentéshez képest a kérdéses igazolványok ideje korán a közgyűlésre utazók részére megküldhetőek legyenek. III. A megyei jegyzői egyletek elnökei s nemkülönbén a központi jegyzői egylet pártoló tagjai felhivatnak, hogy azon esetben, ha az évi tagsági díjakat eddig a központi pénztárba be nem fizették volna, a netaláni hátralékokkal együtt a számadás pontosan leendő elkészíthetése tekintetéből is, ez évi szept. hó 5-ig Szabadhazy Andor egyleti pénztárnokhoz Budapesten, legkésőbb azonban a közgyűlést megelőző napon befizetni, illetve befizettetni tartásuk mellőzhetlen erkölcsi kötelességüknek. IV. Végül tudomására hozatik az országos központi jegyzői egylet tagjainak, mikép az újvilág-utcai „Arany sas” szálloda tulajdonosának értesítése szerint a közgyűlés tartamára az egyleti tagok részére mérsékelt árak mellett szobák fognak rendelkezésre bocsátatni, mívégből az ezen kedvezményt igénybe venni szándékozik erre vonatkozó értesítéseiket, a további intézkedés ideje korán leendő megtehetése szempontjából, szintén ez évi szeptember hó 8-ig a központi egyleti főjegyzőnél tegyék meg.

Színházi jelentés. Alulírott mely tisztelettel tudatom szab. kir. Zombor város n. é. közönségével, hogy kitünően szervezett társulattal, melyet a vidék legjobb s előnyösen ismert erőiből állítottam össze, előadásaim sorozatát f. évi szeptember hó első napjaiban megnyitó előadásul „A bűregér” 3 felvonásos kitünő operettel megkezdem. A műsor a budapesti nemzeti, és a népszínház, — továbbá a világirodalom legnagyobb darabjaiból van összeállítva. A működő társulat névsora. Nők: Bácsné-Liptay Laura, első operette és népszínmű primadonna. Bacskaý Julesa, coloratur operette és népszínmű éne esnő. Békassy Rózsa, első drámai és vígjátéki szende. Ellinger Ilonka, szende és operette soubrette. Luarné, anya és komikáné. Maar Julia, drámai és vígjátéki szende. Mándokyné Emma, opera primadonna. Abrányi Mariska, Angyal Ilka, Ceskő Orsi Aranka, Makayné, Mikeyné Tinka, Morvayné, Takácsné Lenke, Szöllösy Hermina, kardalosnők és segédszínésznők. Férfiak: Bács Károly, társalgási és jellemszínész. Csátár Győző, első népszínmű és operette énekes. Füredy József, komikus. Hufli Imre, első tenorista. Hunyady József, népszínmű énekes és bariton. Konti József, karnagy. Kövessy Albert, bonvivant és operette-komikus Makay Zsigmond, sugó. Mándoky Béla, igazgató és hős színész. Mikey Lajos, első komikus. Morvay Antal, első szerelmes. Veress Sándor, apa és drámai színész. Tollagi Adolf, második komikus. Lauer Béla, Takács József, Bathori István, Parányi Adolf, Komjáthy Aladár, kardalosok és segédszínészek. A színtársulatnak saját zenekara van. Ezen alkalmattól tudatom a n. é. közönséggel, hogy 20 előadásra bérletet nyitok a következő árakkal: Proscenium: páholy 64 frt. Páholy 56 frt. Zöltyeszek az 1—2. sorban 16 frt, a 3—6. sorban 12 frt, a 7—8. sorban 9 frt 60 kr., a 9—10. sorban 8 frt. Erkélyszék az 1. sorban 16 frt, a 2. ik sorban 9 frt 60 kr. Karzati ülőhely 4 frt 80 kr. A bérletben a nemzeti és népszínmű műsor darabjai fognak színre kerülni. Az operettek és jelmezes darabok oly gazdagon és díszesen vannak kiállítva, hogy bármelyik fővárosi színházzal versenyeznek. A bérlet eszközölésével Kövessy Albert színtársulati tag van megbízva. Magamat és színtársulatomat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva maradok tisztelettel Mándoky Béla, a szabadkai színház igazgatója. — Mándoky Béla a szabadkai színház igazgatója városunkba érkezett az intézkedések megtétni, hogy jól szervezett színtársulattal, szeptember hó első napjaiban működését megkezdhesse. Az igazgató a színházat nagy ünnepélyességgel és prologgal óhajtja megnyitni.

Az újvidéki kir. főgymnasiumban a beiratások f. évi aug. 31. és szept. 1. és 2. napján lesznek mindennap reggeli 8 és 12 óra között. Ugyanezen napok délutánján lesznek a javító és pótvizsgálatok. A tanulók szülei, vagy azok helyettesei kíséretében iskolai bizonyítvánnyal tartoznak megjelenni. Újvidéken, 1884. aug. 20. Az igazgatóság.

Cégtörles. Az Ó-Becsén eddig fenállott Schwarz és Löbl-féle cég töröltetett az újvidéki kir. törvényszéknél május hó 26-án.

Vásarok a megyében szeptember hóban: B.-Almás 14. én. — Baján 21-ikét megelőző vasárnap. — Bezdánban 29. én. — Csantavért 24-ikét megelőző hétfőn. — B.-Földvart 21-én. — Hódsághon 29-én. — Martonoson Mária névnapja utáni hétfőn. — Moholyon 30. án. — Ó-Kanizsán 1-én. — Szt.-Tamás 20-án. — Szabadkán 8. án. — Temerinben 4. én. — Uj Szivaccon 23. án. — Uj-Verbászon 12-ikét megelőző hétfőn. — Zsablyán 29. én.

Baja, 1884. évi aug. 24.

(István-bál. — Szárnyvasut. — Drescher lemondása. — Tízoltó egy-letünk kioltatása. — Tolvajlások.)

Nálunk már megszűntek a nyilvános táncvigalmak vonzóknak lenni, csak a Szt. István napi lökerti bál az egyedüli, mely még fenn tudja tartani öröklött jöhírét. Ott láttuk most is városunk szépeit teljes számban, s a vidékiek közül is igen sokat, kik bizonyára egy jól töltött mulatság kedves emléket vilték magukkal a sok titkot rejtőgető lövkerti faszorok alól; hol egy idő óta pezsgőbb az élet, és nem kell rettegni

attól, hogy ezen annyi nyírt faszor, az egész kerttel együtt a nálunk honoló közöny átkától fog megsemmisülni.

Sokan az ide érkezett vidékiek közül megtekintették a már építeni megkezdett vasutat, mely a várost délnyugati irányban fogja átszelni.

Valóban hangya módra dolgoznak az egész vonalon, s a kisajátítás munkálataim ár nagyban tolnak, a kisajátított területeken már serényen dolgoznak, úgyszintén az indóházon is, mely a vásártéren lesz imponzanssá téve e tágas tért, s esetleg egy kellemes kiránduló helyet alkotva nekünk, kiknek most egyebünk nincs, mint a lőkert, s a Pandursziget, ez utóbbi azonban lévén a szűnyogok és békák tanyája, s ezenfelül a melléte elvonuló Sugóvica sötétzöld vizének párolgó illata, vajmi kevés épülésére és üdülésére szolgál a kedélynek és testnek; pedig hát van arra közgyűlési határozat, hogy a töltés átvágassék, azonban ez valószínűleg el lett felejtve, pedig e kolerás időben nagyon könnyen lehet okozója e járványfészkek egy borzasztó bajnak.

Legnagyobb kár esik a szőlők és kertekben, hol a félig érett gyümölcsök vesznek kárba, azaz, hogy nem is kárba, mert a bajai piacra jönnek, hol, dacára a szorgos rendőri felügyeletnek, mégis jó részben áruba bocsátatnak.

A baja-szabadkai szárnyvonal még ez év végén lesz átadva a közforgalomnak, s akkor majd tán kissé felélénkül piacunk, mely már a végelgyengülés stadiumába jutott.

A vasútépítés hírével egyszerre szárnyalta be a várost az is, hogy Drescher Ede polgármester állásáról lemondott. Ez ember visszalépése, ki városunk kulturtörténetének oly hatalmas tényezője volt, ki embertelenti küzdelmet tanúsított egy helyes haladó pont kivételéért, vesztésért, mert most aligha akad ember, ki helyét betölthetné; visszalépéséről különféle hírek szárnyalnak, s ép most, midőn e sorokat írom, áll a rendkívüli közgyűlés, mely lemondását tárgyalja.

Hogy sokat köszönhet Baja városa Dreschernek, azt még ellenségei sem vitathatják el; mert ma már nálunk minden szabályozva van, a vágóhid, kereskiskola, Fröbel kert, a nyugdíjintézmény, mind az ő nevét hirdetik, s ezenfelül a közigazgatási eljárás kellő niveau-ra emelkedett.

Egy volt — a mi valószínűleg visszavonulásának indoka is — a mit nem helyeselték: hogy illetékellenül beavatkozott a kath iskolák belügyeibe, a mint azt a miniszter is kimondta; — egyébként intézkedései csak jó és hasznosak voltak alapjai, ezért sajnálja is mindenki visszalépését.

Hogy teljes képet adjak, előadom még, hogy tűzoltó együletünk halálán van, azaz hogy már nem életképes, és mégis, midőn mozgalom indult meg a szervezkedés végett, maga az egyület tisztikara vetett gáncot és meggátolta a tagok beléphetését, a mennyiben az aláírási íveken feliratkozottakat az ajánló könyvbe beírni valamennyit nem engedték, mert ugyanis midőn látták, hogy tömegesebbek az aláírások, egyszerre csak elzárták a könyvet s abba senkit beírni nem lehetett, pedig tagokra oly szüksége van tűzoltó együletünknek, mint az embernek a kenyérre, mert a mostani tagok, jórésben gyermekemberek, kik félnek a lángot csak meglátni is.

Tétetett a választmányhoz előterjesztés, mire ismét egy az előbbi eljárást megerősítő intézkedés tétetett, s a nélkül, hogy az alapszabályszerű kérelemhez képest közgyűlés hirdettetett volna, egyszerűen visszautasították, hanem adtak helyette egy számadásában teljesen helytelen bilancot, melyben sokkal kevesebb van pénzüri maradványként kitüntetve, mint tényleg az előterjesztett száмок összeadása folytán marad, (hisz a múlt évi bilanc is 81 frrtal differált szerk.) és mindezekkel be kell érn.

Most minden alszik, várja az újévet, hogy ismét felszínre kerüljön, hogy élet ünthető legyen ezen humanus egyesületbe.

Ablakokon járnak be házainkba a tolvajok, hanem egyet a múlt héten, Töltsch Mihályt, nyakon csípték és most elmélkedhetik tettei felett. E 22 éves gyermek már 8—9 éve rendszeresen úzi a tolvajlást, s ezért 12 éves kora óta többet töltött a börtönben, mint ide künn. Nemo.

ZOMBORBÓL-KALANDOSRA.

(Károliat.)

Augusztus 17.

Szép hosszú alkotmány, melynek szerkezete viszszavivhető a fönikiai idejére, anyaga valahol a bérce Arvában hallhatta valamikor a zabkalász ábrándos suttogását, míg a kérlelhetetlen végtet megirigylete boldogságát, elszakították hazájából, hosszú szeletekre vágdosták deli törzsét, megtették deszkának s építettek belőle egy vízi szörnnyet, melyet a monostorszeghi magyar tengerészeti műszavak zsebszótára szerint kompknak neveznek. És ez a vízi szörnnyeteg, melynek bús nyögését annyiszor nyelték el már a szöke Duna hajjai, a mint kapaszkodva ballagott terével a túlpartra, most itt horgonyzott nálunk a Ferenc-csatornának vitorla erejében, csak hogy egészen új kiadásban, alig lehetett ráismerni. Abból a szerény sokac kompól valóságos udvari yacht lett, szép zöld nádtetővel, megrakva bőven zászlókkal és lámpionokkal, belsejében pedig hallgatva nyújtózkodtak a hosszú asztalok és lócák, melyeken csak úgy koketirozott az az 5 darab fehér kenyér, mely teljesen arra a mustrára lett építve, a minőkkel a bibliai 5 ezer ember lett megvendégelve, míg túlparton a két löreju gépezet csendesen fumigálta a világ hiúságait s egykedvűen bámult a reggeli levegőben.

A matrók nagyban készülődtek, a ládákat bepakolták, a yacht villany batteriáit elhelyezték, mely pedig állott egy Horvátovics féle sörös ütegből és egy nem tudom milyféle boros ütegből, és várták az utasokat, kik nemsokára úgy reggeli 6 óra tájban mutatkoztak is a láthatáron, mindnyájan valóságos zombori dalárok vagy 23-an.

Volt ottan gondos családapától kezdve, a leggondtalanabb fiatal emberig, a legkeményebb basszusától a leglágyabb tenorig mindenféle árnyalat.

A jel megadatott, mi mindnyájan beszállottunk, a gép azután egy hosszú kötel segélyével a yachtal összekötésébe hozatván, méltóságteljesen, akár csak egy penzióba tett fregatt, megindultunk.

A táj elragadó volt, jobbról és balról óriási élénk nádfalak, a nádifűszag zöldszínevel, melylyel enyelgett a reggeli szellő, míg sűrűjében egyhangúan koncentriroztak a békák és stimmeltek a szűnyogok, hogy szinte öröm volt hallgatni.

Hanem hát mit nekünk panoráma, jobban festett most asztalunkon az a gyönyörű, piros pozsgás egészséges szalvaládé, a leggyönyörűbb alpesi hegyvidéknél, és neki ültünk a reggelizésnek.

Állott pedig az dallamos szalvaládéból, minthogy egy kupéba utazott a dalárda kottáival, így alkalma volt a hangművészet terén tanulmányokat tetheti, továbbá méltóságteljes szalalámból, mely körülbelül olyan tekintély kollegái között, mint a háziur házmeistere előtt.

Ettünk, hogy öröm volt nézni, azok a csendes vérű családapák, kik reggelinél még a kifli hegyét is alig merik megenni, félvén, hogy gyomrukak megterhelik, azokat a patent Huck-féle szalvaládékat, melyek felértek egy 7 emteres hólgésoszszal, úgy gyűrtek magukba, hogy utána egy negyven napos Tanner-féle koplalásnak oda sem néztek volna, hát még a fiatalabbja, volt olyan, a ki egy egész szalvaládét, mint a talián a makkaronit, csak úgy könnyedén magába szivogatta.

De ez még mind csak semmi, a patent Huck legyőzte a gőzt, a villanyt, sőt még az ezután feltalálható minden egyéb mozgató alkalmatosságokat is.

A mi járművünk, mely eddig, minthogy fizikus nem vagyok, így megmondani sem tudom, miféle fizikai sebességgel haladt, csak úgy paraszt ésszel annyit mondhatok, hogy egy végelgyengülést érző csiga gyorsaságát megközelítette, mert a gépész, ki a túlparton baktatott a gépe után, folyton azon tanakodott, természetesen telénk nézve, hogy ugyan az a patent Huck, a kolbászok rendjéhez tartozik-e, vagy pedig csak valami csodálatos vöröshagyma.

Hanem hát ez nem tartott soká, a gépész is megkapta a maga dukálmányát belőle és evett, mint a puszták oroszlánja, csak amugy bieska nélkül, de aztán, mikor az a hideg szalvaládé elkezdett a mi gépészünkben melegedni, egyet fohászkozott, megcsodálta ostarát, az a két kis sokac szürke mintha csak mesebeli tátoassa változott volna erre a hangra, elkezdett galopprozni, hogy még nézni is irtoztató volt, így csak egy örült komfortáblis ló vágthatat, míg utának a gépész, a mi jámbor sokacunk mintegy megvadult furia a lángostorral kocogott, hogy még a parti tücskök is rémültökben öngyilkossági szándékkal mind a vízbe ugráltak, és az így tartott egész Monostorszeghi; az Adelinának kazánja legalább is tiszter megpattant volna ily gyorsaságban, míg a mi sokacunk ettől a patent Huck-féle fűtő anyagtól akár a Fekete tengerig futott volna.

Monostorszeghi határába érve, tisztelünk megdördültek a mozsarak. A kép nagyszerű volt, dörgő mozsár, löpor-füst, örületen galopprozó tátoások, utának egy szalvaládával jólakott vágató sokac s egy úszó bárta tele énekszóval.

A kikötőben a mozsárlövésen kívül ott várt még bennünket Monostorszeghi derék jegyzője, az általános kedveltségű Jócó bácsi, egy szép közönségnek élén, mondanunk sem kell, hogy a fogadtatás igen szíves volt. Ezután csónakokra szálltunk és szép hadi-rendben a község felé vonultunk. Innen rövid idei tartózkodás után átvitorláztunk Kalandos szigetre, melynek legkiallóbb pontjára volt sátorunk útve.

Szép nagy sziget az a Kalandos, melynek legkiallóbb terméke a szűnyog, és legnevezetesebb épülete a csárda, melyről a monda azt tartja, hogy midőn a baranyai szűnyogok egy királyt a bácskai szűnyogok prince egy elkeseredett párbajban legyőzte, a szegény baranyai szűnyog-király haldoklása közben egy vakantúrát szűrt meg, mely attól megdagadván annyira, hogy belőle örök emlékezet okáért a baranyai részre kifaragták ezt a jeles csárdát, mely annyira van Bácskától, hogy a ki benne trüsszent, hát Bács-Bodrogh vármegyéből is meghallja a prositot.

Alig, hogy a szigetre értünk, majd hogy árapucorra nem változott valamennyiünk, pláne még karmesterünk, kinek még az úja is hangvilla, ha akarja, uram fia, egy negyed óra mulva halljuk a szűnyogokat, amint a tenor primet csinálják, majd melyek a tenor secundót fűjják, mi lehet az, csak nagy nehezen konstatáltuk, hogy bizony azon szűnyogok, melyek a tenoristákra szálltak és jólaktak, tenorra stimelődtek, melyek a bassusra szálltak, basszusra stimelődtek, egy egész generáció félóra alatt ki lett művelve.

De hát mit nekünk szűnyog, hozzá lehet ahhoz is szokni, hogyha ilyen musikalis kedélyűek.

Különösen az alkalommal, midőn a mi Jócó bácsink személyes fővezérlete alatt rotogott a nagy bográcokban az a fölséges halászlé, melytől még a legsimább torku tenoristának is olyan garádicos lesz a torka, hogy alig győzi borral simitgatni.

A halpaprikás olyan volt, hogy még a hálnak is passioja volt ilyen fölséges lében végezni vizi-pályáját, hát még a bor, mintha csak rúgós madracot nyeltünk volna valamennyien, olyan szívesen szaladt le arra a jó alapra, hogy még az is ismerte tőle a kottát, a ki eddig csak hírből hallotta.

Egyszóval kitünően mulattunk, volt ének anyni, hogy most talán még a szűnyogok is fűjják a Csicsónét, volt léggömb feleresztés, sokac lány, kóló, rakétázás, hogy csak a késő alkony vetett véget, mikor is jónak láttuk visszaindulni.

A mi kedves házi gazdánk, Jócó bácsinak tisztelére elfűjtünk egy búcsúdalt, elbúcsúzza egyszerű mind vendégeinktől, kik megtiszteltek bennünket jelenlétükkel és visszatértünk hajónkra.

Csak hogy most az a gépezet szépen csendesen haladt; nem akarta megzavarni a nádasok csendes lakóit, melyet annál inkább zavartunk meg mi. A jókedv még most is pezsgett, az öregebbek megpróbálták a nyugodalmat, lefeküdtek a hálóterembe, mely csak abban különbözött a komp egyéb részétől, hogy nem volt zöld nádfedél alatt, hanem a teteje a csillagos

ég, a derekallja pedig az öreg kompötél, az csak fárad sokacnak való, nem pedig komótos fekvéshez szokott dalárdistának.

Két óra éjfél után volt, midőn Zomborra értünk. Elfeljejtethetetlen kirándulás.

Dr. D. . . . Gy.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILATKÖZ.

Nyilatkozat és önvédelem

A „Zombor és Vidéke“ című lapnak augusztus hó 14-én megjelent 98. számában bizonyos Müller Gyula ellenem egy cikket közöl, melyben úgy vagyok feltüntetve, mint aki megválasztatása alkalmával „egy két embert megvesztegetett“, ki „hamis erkölcsi bizonyítványokat állított ki“; és mint olyan, ki az „alispán kegyence“ volna.

Kötelességemnek tartom ezekre válaszolni a következőkben. Tény, hogy midőn 1881 ik évben jegyzővé választattam, az ellenpárt bünyenyítő feljelentést adott be ellenem, mintha én egy választónak, névszerint Percsi János ellenpárti főkortesnek pénzt ígertem volna, hogy ő és emberei reám szavazzanak. Tény továbbá, hogy a zombori kir. törvényszék három év után vád alá helyezett az egyetlen ellenséges tanú Percsi János állítása folytán. Tény, hogy a kisebbségben maradt és vere-sege folytán felbőszült ellenpárt három év óta gyűjti a pénzt nyilvánosan és titkolódzás nélkül.

Igaz, hogy én áldozata vagyok egy választási heccből eredt törvényes formalitásnak. E formalitás hozta magával, hogy fel leszek függesztve hivatalomtól oly perben, melyet el nem veszíthetek és elveszíteni nem fogok, ha igazságszolgáltatás van Magyarországon!

Először hiányzik ellenem a büntető cselekmény tényálladéka; mert a büntető törvénynek reám citált szakasza a képviselőválasztásokat szabályozó 1874-iki törvényből van szöszterit átvéve, tehát csak képviselőválasztásokra vonatkozik és vonatkozhatik, mert különbea hajmersztó és nevétséges abszurdumok következének abból, ha e szakaszt, jegyzői, bírói, tanítói, stb. választásokra akarná valaki kitégítani és kiterjeszteni, melyre senki sincs jogosítva.

En volnék Magyarországon az első és utolsó, kire e szakaszt a képviselőválasztásokon kívül — alkalmazná a törvénykezés.

De ha e szakasz reám is volna alkalmazható egyetlenegy tanú, ki ellenséges indulatát maga is bevallotta, bizonyoságot nem tehet ellenem.

Mi az állítólagos „erkölcsi bizonyítvány hamisítását“ illeti: igaz, hogy én Percsi Jánosról oly bizonyítványt állítottam ki, hogy ő szőlőkarókat lopott s ezért büntetve is volt. Ezt azonban nem én fedeztem fel róla; ezt a bizonyítványt aláírták az akkori községi előjárók, a mely körülményre megesküsznek.

Ha tehát ily ellenség ellenében, a minő Percsi János, én is a megengedett önvédelem fegyverét használtam: tisztességes ember engem bizonyítvány hamisításról nem vádolhat.

Török Endre volt ellenfelem ellen szintén adott be ugyancsak e jegyzőválasztás alkalmából egy bünyenyítő feljelentés, hogy a községi választásokra jogosított özvegyek meghatalmazásait hamisította volna. E vád valamivel súlyosabb mint az, mely ellenem emeltetett, dacára annak, Török Endre urnak eddig nem történt semmi baja.

En mint jegyző, mi hivataloskodásomat illeti, tisztán és mocskotalanul állok mindenki előtt. Az ellenem folyamatban levő izgatás a kisebbségnek személyem ellen forduló zaklatása, mely lelkiismeretlen szittatik némely hivatalos és nem hivatalos uri emberek biztatása által.

Sajnos, hogy ügyemben a politikai pártoskodás piszkos keze még a törvénykezés szentélyébe is belenyúl.

Legrosszabb esetben is: hivatalomat nem veszíthetem el. Mert a büntető törvénykönyv világosan kimondja, hogy választási visszaélésekért hivatalát csak az veszítheti, ki e visszaélések elkövetésekor már hivatalban volt.

En pedig akkor még jegyző nem voltam. Fájdalom, hogy még nem találkozott illetékes ember, ki ezt a filipovai kisebbségnek megmondta volna, mely csakis azért izgat, gyűjt, rágalmoz, hogy új választásra kerüljön a dolgot. Történik pedig ez oly községekben, hol egykor a kisebbség 5 évig áskálódott saját kitünő tanítója — Turnovszky Ferenc ellen, ki díszre volt a bácsmegeyi tanító karnak. Ha ily feddhetlen ember tūrte az üldöztetést; türöm egy ideig én is.

Végül megjegyzem, hogy én az alispán urnak — legnagyobb sajnálatomra — kegyence nem vagyok, mint ezt a „Zombor és Vidéke“ állítja. Mert ha az volnék, úgy az alispán ur nem hallgatná végig azon ostobaságig rosszlelkű rágalmakat, melylyel a kisebbségben maradt ellentábor izgatói engem nála időrdőre denunciólnak. A „Zombor és Vidéke“ az ő hülye taktikájával az alispán urat terrorizálni szeretné, ki úgy hiszem nem igen ijed meg holmi Müller Gyulától, ki csak azóta lett ellenzéki, mióta nem sikerült neki a megyénél az árvaszéki ülnökséget elnyerni, lóttottfutott az alispán és főispán urakhoz. De eredménytelenül; haza menvén, az első politikai cikkében megírta a „talpnyalókat“. Tehát azon nem lehet csodálkozni, hogy nincs megelégedve az alispáni igazságszolgáltatással. Miután pedig cikkirő ur előbb mintsem az erre egyedül illetékes első és felső bíróságok ügyemben érde nlegesen végeztek volna, hazug és rágalmozó cikkében engem mint vesztegetőt és bizonyítvány hamisítót állít a közönség elé: kijelentem, hogy annak idejében ellene a sajtópert megindítottam.

Filipován, 1884. évi augusztus hó 20-án.

Gyarmathy Ferenc,
filipovai jegyző.

*) Az e rovatban közöltéktől nem vállal felelőséget a szerk.

